

MAK2030 HUVIRÜHMAD ARUTELUDE PROTOKOLL**Aeg:** 6. mai 2019 kl 10.00-17.00**Koht:** Keskkonnaagentuuri 1. korruse saal, Mustamäe tee 33, Tallinn**Juhatas:** Keskkonnaministeeriumi (KeM) metsaosakonna juhataja Kristel Järve**Protokollis:** Livia Pošlin (SA Erametsakeskus)**Osaesid:****Töörühma liikmed:** Andres Taliäär, Aivar Pedaspuu, Tarmo Tüür, Bert Rähni, Toomas Muru, Paavo Kaimre, Rando Värnik, Linda-Mari Väli, Liina Gross, Eve Rebane, Lehar Lindre, Jaan Aiaots, Maila Kuusik, Ülle Läll, Raul Kirjanen, Marku Lamp, Kristel Järve, Priit Jõeäär, Renno Nellis, Ülo Vendland, Tarmo Porgand, Madis Iganõmm, Kadri Ukrainski, Asko Lõhmus, Kristine Hindriks**Asendasid:** Jaak Nigul, Ragner Lõbu, Karli Ligi, Katrin Rannik, Tago Holsting**Arutelujuhaid:** Peeter Vihma, Arno Baltin, Jaanus Kangur, Viktoria Saat, Ülo Vihma**Ekspertid/tehniline abi:** Merje Lesta (KeM), Kairi Pääsuke (KeM), Indrek Jakobson (SA Erametsakeskus), Tuuli Levandi (KeM), Andres Onemar (Keskkonnamet), Aavo Sempelson (Keskkonnainspeksioon), Taimo Aasma (KeM),**Vaatleja:** metsakogu asendusliige Hele Kängsepp**Päevakord:**

9.30-10.00 Kogunemine ja tervituskohv

10.00-10.10 Avasõnad, *Marku Lamp*10.10-10.40 Sissejuhatus huvirühmade aruteludesse, *Kristel Järve ja Peeter Vihma (sotsioloog)*10.40-13.30 1. probleemrühma arutelu**Metsanduse suunamine ja kaasarääkimine:** *ühiskonna arengust tulenevalt on tarvis teha metsanduse suunamisega seotud institutsionaalseid muudatusi. Elanikud hindavad metsandusteemadel kaasarääkimisvõimalust väheseks.*

Sh paus 12.10-12.30

13.30-14.00 Lõuna

14.00-17.00 2. probleemrühma arutelu**Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism:** *metsanduse suunamiseks kasutatavate finantsmajanduslike meetmete (toetused, hüvitised, maksud jms) praegune maht, struktuur ja rakendamise põhimõtted ei toeta piisavalt jätkusuutliku metsmajanduse eesmärkide saavutamist.*

sh 15.30-16.00 Kohvipaus

Kokkuvõte:**Toimus MAK2030 huvirühmade arutelude I ploki esimene kohtumine. Päeva esimeses pooles arutlesid töörühma liikmed probleemrühma „Metsanduse suunamine ja kaasarääkimine“ ning päeva teises pooles probleemrühma „Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism“ teemadel. Esmalt toimusid arutelud rühmades ning seejärel ühiselt. Rühmade arutelu kokku lepitud ettepanekud ja erimeelsused on kirjas protokollis lisas 1. Esimese kohtumise arutelude lõplikud tulemused on protokollis lisas 2.****Esimese probleemrühma „Metsanduse suunamine ja kaasarääkimine“ tulemusi arutatakse uuesti viimase päeva (21. mail) aruteludel, kuna sel korral jõuti ühiselt liiga vähe ettepanekuid läbi arutada.**

Päevakorrapunktide kaupa:

Avasõnad

Kohtumise avas Keskkonnaministeeriumi asekanstler ja juhtkogu esimees Marku Lamp.

Sissejuhatus huvirühmade aruteludesse:

Kristel Järve tegi ettekande MAK2030 koostamise protsessist, sh lähtematerjali ja arengukava koostamise eesmärkide tutvustus, huvirühmade aruteludes osalevad organisatsioonide ülevaade, huvirühmade arutelude eesmärgi ja edasiste sammude tutvustus. Kristel Järve tuletas meelde metsanduse arengukava koostamise protsessi. Ta mainis, et selle esimene etapp vältas kogu eelmise aasta, mille käigus MAK2030 koostamiseks valmistati Vabariigi Valitsusele ettepanek, kus kirjeldati metsanduse hetkeolukorda ja lahendamist vajavaid probleeme. Kristel Järve lisas, et praeguses teises etapis hakatakse probleemidele lahendusi otsima. Ettepanekute põhjal moodustatakse kolm arengustenaariumit ja hinnatakse nii keskkonna- kui sotsiaalmajanduslikke mõjusid. Kristel Järve pööras tähelepanu sellele, et huvirühmade arutelude viimasel päeval arutatakse vaid ühte teemat, mistõttu on viimasel päeval võimalik arutada ka arutamata jäänud oluliste teemade üle.

Edasi tutvustas Peeter Vihma huvirühmade arutelude ülesehitust. Need toimuvad kokku kuuel päeval. Igal päeval korraldatakse kaks aruteluringi ja arutatakse ettesaadetud teemasid. Iga teema arutelu alguseks loositakse rühmad (kokku neli). Esmalt toimuvadki probleemrühma arutelud neljas rühmas ning arutatakse metsanduses kirjeldatud probleemide lahendamise ettepanekuid. Nende põhjal püütakse leida ühisosa (ehk neid lahendusettepanekuid, millega on nõus kogu rühm). Ettepanekud, millega kõik rühmaliikmed nõus ei ole, loetakse erimeelsusteks. Seejärel toimub saalis samal teemal ühine arutelu. Suurel ekraanil näidatakse rühmaarutelude tulemusi, milles jällegi püütakse leida ühisosa (ehk neid ettepanekuid, millega on nõus kõik töörühma liikmed). Ettepanekud, millega kõik töörühmaliikmed nõus pole, liigitatakse erimeelsuste alla.

1. probleemrühma „Metsanduse suunamine ja kaasarääkimine“ arutelu

Päeva esimeses pooles toimus laudkondades esimese probleemrühma „Metsanduse suunamine ja kaasarääkimine“ arutelu. Neljas rühmas kokku lepitud ettepanekud ja erimeelsused on kirjas protokollis lisas 1 punktis 1.

Pärast rühmaarutelude lõppemist jätkati samal teemal töörühma ühise aruteluga. Arutelu lõplikud tulemused, nii ühisosa, erimeelsused kui ka arutamata jäänud rühmaettepanekud, on kirjas protokollis lisas 2 punktis 1.

2. probleemrühma „Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism“ arutelu

Päeva teises pooles jätkati sarnase arutelu ülesehitusega teise probleemrühma „Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism“ teemal. Neljas rühmas kokku lepitud ettepanekud ja erimeelsused on kirjas protokollis lisas 1 punktis 2. Bert Rähni tõi välja, et arengukava koostamise protsessis ei peaks jooksvalt ettepanekute esitamisega koos tõmbama paralleele majandusliku mõju ja mõjuga riigieelarvele.

Pärast rühmaarutelude lõppemist jätkati samal teemal töörühma ühise aruteluga. Arutelu lõplikud tulemused, nii ühisosa, erimeelsused kui ka arutamata jäänud rühmaettepanekud, on kirjas protokollis lisas 2 punktis 2.

LISA 1

Metsanduse arengukava aastani 2030 koostamise 6. mai huvirühmade rühmaarutelu tulemused

1. Esimese probleemrühma rühmaarutelude tulemused

Metsanduse suunamine ja kaasärääkimine: ühiskonna arengust tulenevalt on tarvis teha metsanduse suunamisega seotud institutsionaalseid muudatusi. Elanikud hindavad metsandusteemadel kaasärääkimisvõimalust väheseks.

1.1 Rühmaaruteludes kokku lepitud ettepanekud:

Rühm nr 1

- 1.1.1 Keskkonnajärelevalve tugevdamine: läbi sertifitseerimine. Läbi kodanikuühiskonna harimise, kaasamise. Ka läbi riikliku tehnoloogilise võimekuse suurendamise. Keskkonnainspektsioon peaks ise tegema põhjaliku analüüsi, kuidas oma tegevust muuta efektiivsemaks.
- 1.1.2 Üldplaneeringu koostajal peab olema kohustus kaasata aktiivselt protsessi kinnistu koosseisus oleva elamumaa 2 a vähemalt sisse registreeritud isiku. Enne piirangute seadmist peab omanikul olema mõistlik kompensatsioon nende piirangute talumiseks.
- 1.1.3 Parendada metsaregistri või maa-ameti kaardirakenduse baasil loodusinfo vahendamist riigiametite, metsaomanike ja tavakodanike vahel nii, et see oleks tavakasutajale lihtne ja mõistetav.
- 1.1.4 Riigimetsas kõrgendatud avaliku huviga (KAH) alade metsade majandamisjuhiste ja -kavade koostamine kohalikke kogukondi kaasates.
- 1.1.5 RMK arengukava koostamine. Reformida RMK nõukogu, et oleks esindatud erinevad ekspersed.

Rühm nr 2

- 1.1.6 Kõik on kinni hariduses ja harituses (keskkonnajärelevalve tugevdamine)
- 1.1.7 Rikkumiste arv on suhteliselt väike (keskkonnajärelevalve tugevdamine)
- 1.1.8 Kaadri juurde palkamine pole lahendus, kvaliteeti on vaja tõsta (keskkonnajärelevalve tugevdamine)
- 1.1.9 Seiresüsteemi parem arendamine, kaardistamine ja kasutajamugavus (keskkonnajärelevalve tugevdamine)
- 1.1.10 Kaasamine metsa majandamise planeerimisprotsessi on hetkel pisut puudulik, pigem toimub selle asemel teavitamine.
- 1.1.11 Kaasamine planeerimisprotsessi ei tähenda automaatselt raiekeelu kehtestamise õigust
- 1.1.12 Toome sisse uuesti puhkemetsa kategooria RMK-s.
- 1.1.13 Kaitstavaid metsi ja majandatavaid metsi tuleb käsitleda eraldi.
- 1.1.14 Kõrgendatud avaliku huviga alad ja puhkealad peaksid olema määratud üldplaneeringuga.
- 1.1.15 Sõltumata sellest, kas metsandusega seonduvad teemad on ühes või mitmes ministeeriumis, peavad igas metsandusega seonduvas protsessis (õigusloome, piirangute seadmine jm) olema kohe algusest kaasatud kõik teised ministeeriumid.
- 1.1.16 Riigimetsa suurem ja üldisem funktsioon vajab selgeks rääkimist.

Rühm nr 3

- 1.1.17 Kogukond peab metsa majandamise protsessis saama riigimetsas rohkem kaasa rääkida. Riigimetsades tuleb koostada ülepinnaalne planeering, sh määratakse metsa funktsioonid [ja majandamisviisid], planeeringu üks osa on sotsiaal-majandusliku mõju hinnang. Planeeringu koostamise käigus toimub kaasamine. (erimeelsus nurksulgudes)
- 1.1.18 Et kogukond saaks metsa majandamise protsessis erametsas kaasa rääkida, peab riik teavitama piirinaabreid raiest.
- 1.1.19 Üks ministeerium võib jätkuvalt korraldada nii metsade kaitset kui ka majandamist, tingimusel, et maaelu käsitletakse tervikuna ning erinevate huvide vahel on tasakaal.
- 1.1.20 Riigimetsade majandamiseks juhtimisotsuste tegemisel tuleb arvestada ka ökosüsteemiteenuste pakkumisega, milleks tuleb koostada metoodika. Selle koostamiseks tuleb kaasata teadlasi.
- 1.1.21 Keskkonnaministeeriumi suhtekorralduse esimeseks printsiibiks peab tõese keskkonnainfo esitamine, vastavalt Aarhushi konventsiooni põhimõtetele.

Rühm nr 4

- 1.1.22 Kaasamine - näiteks külavanemad, või metsavanemad (inimene, kes on ka asjatundja.), võiks omada sellist rolli. Kellega rääkida ja nõu pidada. Metsanduslik naabrivalve. Kõrgendatud avaliku huviga raiealad peaks alati märgistatud sildiga. (nähtav teave).
- 1.1.23 Kas saaks kuidagi rikkumist ennetada? Eelhoiatussüsteem, näiteks nagu teede ehitusel, kus teatakse ca aasta aega ette. Metsanduse info peaks olema avalik, pärast seda kui otsus on tehtud. Metsatööde kohapealse teavituse süsteemi täiendamine. Hoiatussüsteem, näiteks 5 päeva enne tööde realiseerimist annatakse teada, et töid teostatakse.
- 1.1.24 Hea planeeringu kokkulepete järgimine annab hea õigusturvalisuse.
- 1.1.25 Digitaalsed lahendused on tõhus eeldus heale järelevalvele. (kaugseire)
- 1.1.26 Ühiskondlik teadlikkus peab olema kõrgem.
- 1.1.27 Ametnike juurdekasvu ei soovi ja ei näe ka erilist vajadust.
- 1.1.28 Kaasava metsakorralduse infosüsteem peab võimaldama omanikule suunatud suhtluskanalit, et tagada huvitatud osapoolte vahelist suhtlust, pakkudes selleks vajaliku platvormi (teated huvide kohta, hinnapäringud kokkuleppeliste piirangute seadmiseks jms).
- 1.1.29 Anda võimalus tellida teavitusi. Infovoogu oma määratud piirkonna kohta
- 1.1.30 Seisukoht vajab rohkem analüüsi. (metsade kaitse ja majandamise korraldamine)
- 1.1.31 Suurendada RMK rolli innovatsiooni arenguks erinevates valdkondades.
- 1.1.32 RMK peaks hoidma mitmeid rolle koos, aga protsessid peaksid olema rohkem läbipaistvad. RMK peaks ka ise omama seda rolli, et suurendada enda läbipaistvust ja kajastama enda tööd ja ka suhtlema kohalikkude kogukondadega.
- 1.1.33 Ettevõtlusega seotud tegevuste osas oleks vajalik kokkulepete sõlmimine omanikuga (turismiteenus, korilus mitte omatarbeks jne). Metsaomanikul on õigus seada piiranguid, aga mitte sattudes vastuollu igamehe õigusega.

1.2 Rühmaaruteludes jäänud erimeelsused:

Rühm nr 1 erimeelsusi ei kirjeldanud.

Rühm nr 2

- 1.2.1 Keskkonnajärelevalve rolli mingites valdkondades (täpsustamata) peaksid võtma kogukonnad enda peale.
- 1.2.2 Keskkonnaameti, keskkonnainspektsiooni ja keskkonnaagentuuri liitmine ei ole lahendus, kuna ametnikud, kes ei teinud varem koostööd, ei hakka ka siis seda tegema
- 1.2.3 Kui tehakse loodusturismi, siis selle eesmärk on näidata kogu protsessi sh metsa majandamist majandusmetsades
- 1.2.4 Metsade kaitset ja majandamist korraldatakse kas ühes/või siis mitmes eri ministeeriumis.
- 1.2.5 Kaitsealadele panna ülempiir/või mitte panna.
- 1.2.6 Välja töötada/või mitte töötada süsteem, mis võimaldab kogukondadel otseste ja kaudsete kulude hüvitamise sh metsamaa äraostmise teel huvitatud isiku poolt korral mõjutada majandusotsuseid riigimetsas.

Rühm nr 3

- 1.2.7 Vt punkti 1.1.15 – erimeelsus nurksulgudes
- 1.2.8 Majanduslik argument ei tohi olla riigimetsade majandamisel olla tähtsam. Erimeelsus: see ole selge.
- 1.2.9 Erinevate metsa majandamise piirangute seadmise juures peab olema info, milline on majanduslik mõju. Erimeelsus: Näiteks poropooriku välja suremise kahju Eesti majandusele peab ka olema välja toodud, aga seda on väga raske hinnata.
- 1.2.10 Pakenditööstuses tuleks kilele kaaluda teisi alternatiive kui tselluloos (nt puulehtedesse pakendamine). Erimeelsus: Tselluloosi on vaja alternatiivina kasutada.

Rühm nr 4 erimeelsusi ei kirjeldanud.

2. Teise probleemrühma rühmaarutelude tulemused

Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism: *metsanduse suunamiseks kasutatavate finantsmajanduslike meetmete (toetused, hüvitised, maksud jms) praegune maht, struktuur ja rakendamise põhimõtted ei toeta piisavalt jätkusuutliku metsmajanduse eesmärkide saavutamist*

2.1 Rühmaaruteludes kokku lepitud ettepanekud:

Rühm nr 1

- 2.1.1 Kompenseerida piirangute tõttu saamata jäänud tulu ühiskondliku kokkuleppe ulatuses.
- 2.1.2 Eramaade riigile omandamise protsessi kiirendamine vastavalt riigi võimalustele.
- 2.1.3 Eraalgatuslikud fondid soetavad kaitsealuseid maid.

- 2.1.4 Alternatiivseteks tulusaamise võimalusteks tuleb hinnastada ökosüsteemseid teenused.
- 2.1.5 Metsas kommertstegevuse arendamine tuleb maaomanikule kompenseerida.
- 2.1.6 Riik innustab metsaomanikke head metsamajandamise tava järgima (sh oma metsade sertifitseerimine, püsimeetsandus).

Rühm nr 2

- 2.1.7 Üle vaadata, mida kompenseeritakse, rohkem diferentseerida ja hinnata ajas toimuvaid muutusi.
- 2.1.8 Piirangud peavad olema funktsionaalsed, koheselt ja mõistlikul kujul hüvitatud.
- 2.1.9 Tuleb lubada looduskaitsealuste maade vahetamine.
- 2.1.10 Riik võimaldab looduskaitsealuste maade tagasiostu ja selle eest saadud kompensatsiooni mitte maksustada juhul, kui selle summa eest ostetakse metsamaad.
- 2.1.11 Analüüsida ja vajadusel muuta olemasolevate metsandustoetuste ja kompensatsioonimehhanismide süsteemi toimimist ning vajadusel seda muuta.
- 2.1.12 Jätkata ökosüsteemsete teenuste kaardistamisega ning selle lõppemisel alustada ökosüsteemsete teenuste hinnastamise väljatöötamist.

Rühm nr 3

- 2.1.13 Piirangute õiglaseks hüvitamiseks tuleb kõigist seatud ja seatavatest piirangutest põhjustatud saamata jäänud tulu erametsaomanikule hüvitada.
- 2.1.14 Analüüsida olemasoleva piirangute kompenseerimise süsteemi toimimist ning vajadusel seda muuta.
- 2.1.15 Piirangud hüvitatakse erametsaomanikule alates piirangute tekkimise ajast (sh menetletavate piirangute hüvitamine).
- 2.1.16 Ökosüsteemiteenuste arvestuspõhimõtete meetoodika välja töötamine ja kokku leppimine lähtuvalt Eesti geograafilisest asetusest.
- 2.1.17 Tuleb hinnata Eesti metsa ökosüsteemiteenuste pakkumist tervikuna (sh õhk ja vesi) pikemas perspektiivis, näiteks 20 aasta perspektiivis.
- 2.1.18 Loodushoidliku metsamajandamise suunamiseks uuendamise toetuse sisseviimine lageraiele alternatiivsetele raiete aladele.
- 2.1.19 Erametsaomanikele metsakasvatustlike toetuste jätkamine (metsa uuendamine, valgustusraied).
- 2.1.20 Ühiskonna teadlikkuse suurendamine püsimeetsana majandamise võimalustest.

Rühm nr 4

- 2.1.21 Avalikes huvides seatud piirangud tuleks mõistliku aja jooksul kompenseerida, alates piirangu kehtestamisest.
- 2.1.22 Järgisime algset ettepanekut ja toetame KeMi ettepanekut - Jätkata ökosüsteemiteenuste kaardistamise ja rahalise hindamise ning hinnastamise mudelite välja töötamisega, teema teadvustamine ühiskonnas. Sh töötada välja ja juurutada erarahastusel toimiv kompensatsioonimehhanism.
- 2.1.23 Maksusüsteem ei tohi tekitada turu moonutamist, mis ei soosi säästliku metsa majandust.

- 2.1.24 Alles jätta toetus metsa uuendamiseks, sealhulgas noore metsa ja hooldus toetused väikemetsa omanikele.
- 2.1.25 Riigimetsas katsetatakse innovatiivseid loodushoidlikke metsamajanduse võtteid.

2.2 Rühmaaruteludes jäänud erimeelsused:

Rühm nr 1

- 2.2.1 Õigusaktide, millega kehtestatakse omandile piiranguid, kohustuslik lisa peab olema majandusliku mõju hindamine omanikule. Erimeelsus õigusaktide kohustusliku lisa väljajätmise osas.
- 2.2.2 Kaitstavatele metsadele seada pindalaline piirang. Uue kaitseala loomisel, selle pindala võrra olemasolevat kaitseala vähendada. Erimeelsus kaitstavate metsade ülempiiri seadmise osas (ei peaks ülempiiri seadma).

Rühm nr 2

- 2.2.3 Riik peab tegelema sellega, et ka need liigid, kelle seisundi ja kaitsmise vajaduse osas pole piisavalt infot, saaks kaitse alla võetud.
- 2.2.4 Kaaluda looduskaitsete piirangute kehtestamisel rahaliste vahendite olemasolu riigieelarves.
- 2.2.5 Piirangud tuleb vastavusse viia kaitstava liigi olukorraga hetkel. Selgitada, kas kaitstav objekt (territoorium, elupaik) on veel alles või pole enam ohustatud, vajab teistsugust või enam ei vaja üldse kaitset.
- 2.2.6 Lageraie järgne uuendamine peaks igal juhul olema toetatud ja soositud. Erimeelsus: ei pea olema toetatud.

Rühm nr 3

- 2.2.7 Ühiskondliku teadlikkuse suurendamine, kuidas kvaliteet [lül]puitu kasvatada, töödelda ja väärindada. See võimaldab läbi püsimeetsana majandamise suunata loodushoidlikku metsade majandamist. Erimeelsus: ei ole selge kvaliteetpuidu definitsioon.

Rühm nr 4 erimeelsusi ei kirjeldanud.

LISA 2

Metsanduse arengukava aastani 2030 koostamise 6. mai huvirühmade arutelu lõplikud tulemused

1. Esimese probleemrühma ühise arutelu tulemused – arutamata ettepanekud tulevad uuesti ühisarutellusse 21. mail

Metsanduse suunamine ja kaasarääkimine: ühiskonna arengust tulenevalt on tarvis teha metsanduse suunamisega seotud institutsionaalseid muudatusi. Elanikud hindavad metsandusteemadel kaasarääkimisvõimalust väheseks.

1.1 Ühiselt lepiti kokku ettepanekud:

- 1.1.1 Keskkonnajärelevalve toimub ka läbi sertifitseerimise.
- 1.1.2 Keskkonnajärelevalve tugevdamine läbi kodanikuühiskonna harimise ja kaasamise keskkonnajärelevalve osas.
- 1.1.3 Keskkonnajärelevalve tugevdamine läbi riikliku tehnoloogilise võimekuse suurendamise. Keskkonnainspektsioon peaks ise tegema põhjaliku analüüsi, kuidas oma tegevust muuta efektiivsemaks.
- 1.1.4 Keskkonnajärelevalve parandamise lahendus on seiresüsteemi arendamine, kaardistamine ja kasutajamugavuse suurendamine.
- 1.1.5 Arendada metsanduse naabrivalvet.
- 1.1.6 Metsateatist nõudvate tööde info peab olema paremini kättesaadav. Luuakse metsateatiste registreerimisest teavitussüsteem.

1.2 Erimeelsusele jäädi:

- 1.2.1 Punkti 1.1.6 juurde: Raietööde alustamiseks viiteaeg, - näiteks 10 päeva pärast raieloa saamist (metsateatis), antakse inimestele teada tööde teostamisest.

1.3 Laudkondade kokkulepitud ettepanekud, mis jäid ühiselt arutamata (selguse huvides on siin erandina lisatud ka teemad, mille juurde käivad):

Metsa majandamise planeerimisprotsessi ühiskonna kaasamine:

- 1.3.1 Hea planeeringu kokkulepete järgimine annab hea õigusturvalisuse.
- 1.3.2 Digitaalsed lahendused on tõhus eeldus heale järelevalvele. (kaugseire)
- 1.3.3 Ühiskondlik teadlikkus peab olema kõrgem.
- 1.3.4 Ametnike juurdekasvu ei soovi ja ei näe ka erilist vajadust.
- 1.3.5 Üldplaneeringu koostajal peab olema kohustus kaasata aktiivselt protsessi kinnistu koosseisus oleva elamumaa 2 a vähemalt sisse registreeritud isiku. Enne piirangute seadmist peab omanikul olema mõistlik kompensatsioon nende piirangute talumiseks.
- 1.3.6 Parendada metsaregistri või maa-ameti kaardirakenduse baasil loodusinfo vahendamist riigiametite, metsaomanike ja tavakodanike vahel nii, et see oleks tavakasutajale lihtne ja mõistetav.
- 1.3.7 Riigimetsas kõrgendatud avaliku huviga (KAH) alade metsade majandamisjuhiste ja -kavade koostamine kohalikke kogukondi kaasates.
- 1.3.8 Kaasamine metsa majandamise planeerimisprotsessi on hetkel pisut puudulik, pigem toimub selle asemel teavitamine.

- 1.3.9 Kaasamine planeerimisprotsessi ei tähenda automaatselt raiekeelu kehtestamise õigust.
- 1.3.10 Toome sisse uuesti puhkemetsa kategooria RMK-s.
- 1.3.11 Kaitstavaid metsi ja majandatavaid metsi tuleb käsitleda eraldi.
- 1.3.12 Kõrgendatud avaliku huviga alad ja puhkealad peaksid olema määratud üldplaneeringuga.
- 1.3.13 Kogukond peab metsa majandamise protsessis saama riigimetsas rohkem kaasa rääkida. Riigimetsades tuleb koostada ülepinnaline planeering, sh määratakse metsa funktsioonid [ja majandamisviisid], planeeringu üks osa on sotsiaal-majandusliku mõju hinnang. Planeeringu koostamise käigus toimub kaasamine. (Nurksulgudes on erimeelsus)
- 1.3.14 Et kogukond saaks metsa majandamise protsessis erametsas kaasa rääkida, peab riik teavitama piirinaabreid raiest.
- 1.3.15 Kaasava metsakorralduse infosüsteem peab võimaldama omanikule suunatud suhtluskanalit, et tagada huvitatud osapoolte vahelist suhtlust, pakkudes selleks vajaliku platvormi (teated huvide kohta, hinnapäringud kokkuleppeliste piirangute seadmiseks jms).
- 1.3.16 Anda võimalus tellida teavitusi.

Metsade kaitse ja majandamise korraldamine:

- 1.3.17 Sõltumata sellest, kas metsandusega seonduvad teemad on ühes või mitmes ministeeriumis, peavad igas metsandusega seonduvas protsessis (õigusloome, piirangute seadmine jm) olema kohe algusest kaasatud kõik teised ministeeriumid.
- 1.3.18 Üks ministeerium võib jätkuvalt korraldada nii metsade kaitset kui ka majandamist, tingimusel, et maaelu käsitletakse tervikuna ning erinevate huvide vahel on tasakaal.
- 1.3.19 Seisukoht vajab rohkem analüüsi.

Riigimetsa roll:

- 1.3.20 RMK arengukava koostamine. Reformida RMK nõukogu, et oleks esindatud erinevad eksperdid.
- 1.3.21 Riigimetsa suurem ja üldisem funktsioon vajab selgeks rääkimist.
- 1.3.22 Riigimetsades tuleb koostada ülepinnaline planeering, sh määratakse metsa funktsioonid [ja majandamisviisid], planeeringu üks osa on sotsiaal-majandusliku mõju hinnang. (vt punkti 1.3.13)
- 1.3.23 Suurendada RMK rolli innovatsiooni arenguks erinevates valdkondades.
- 1.3.24 RMK peaks hoidma mitmeid rolle koos, aga protsessid peaksid olema rohkem läbipaistvad. RMK peaks ka ise omama seda rolli, et suurendada enda läbipaistvust ja kajastama enda tööd ja ka suhtlema kohalikkude kogukondadega.

Metsa majanduslik kõrvalkasutus kolmandate isikute poolt:

- 1.3.25 Ettevõtlusega seotud tegevuste osas oleks vajalik kokkulepete sõlmimine omanikuga (turismiteenus, korilus mitte omatarbeks jne). Metsaomanikul on õigus seada piiranguid, aga mitte sattudes vastuollu igamehe õigusega.

Muu:

- 1.3.26 Keskkonnaministeeriumi suhtekorralduse esimeseks printsiibiks peab tõese keskkonnainfo esitamine, vastavalt Aarhusi konventsiooni põhimõtetele.

1.4 Laudkondade erimeelsused (ühiselt arutamata):

- 1.4.1 Keskkonnajärelevalve rolli mingites valdkondades (täpsustamata) peaksid võtma kogukonnad enda peale.
- 1.4.2 Keskkonnaameti, keskkonnainspeksiooni ja keskkonnaagentuuri liitmine ei ole lahendus, kuna ametnikud, kes ei teinud varem koostööd, ei hakka ka siis seda tegema
- 1.4.3 Kui tehakse loodusturismi, siis selle eesmärk on näidata kogu protsessi sh metsa majandamist majandusmetsades
- 1.4.4 Metsade kaitset ja majandamist korraldatakse kas ühes/või siis mitmes eri ministeeriumis.
- 1.4.5 Kaitsealadele panna ülempiir/või mitte panna.
- 1.4.6 Välja töötada/või mitte töötada süsteem, mis võimaldab kogukondadel otseste ja kaudsete kulude hüvitamise sh metsamaa äraostmise teel huvitatud isiku poolt korral mõjutada majandusotsuseid riigimetsas.
- 1.4.7 Majanduslik argument ei tohi olla riigimetsade majandamisel olla tähtsam. Erimeelsus: see ole selge.
- 1.4.8 Erinevate metsa majandamise piirangute seadmise juures peab olema info, milline on majanduslik mõju. Erimeelsus: Näiteks poropooriku välja suremise kahju Eesti majandusele peab ka olema välja toodud, aga seda on väga raske hinnata.
- 1.4.9 Pakenditööstuses tuleks kilele kaaluda teisi alternatiive kui tselluloos (nt puulehtedesse pakendamine). Erimeelsus: Tselluloosi on vaja alternatiivina kasutada.

2. Teise probleemrühma ühise arutelu tulemused

Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism: *metsanduse suunamiseks kasutatavate finantsmajanduslike meetmete (toetused, hüvitised, maksud jms) praegune maht, struktuur ja rakendamise põhimõtted ei toeta piisavalt jätkusuutliku metsmajanduse eesmärkide saavutamist*

2.1 Ühiselt lepiti kokku ettepanekud:

- 2.1.1 Kommertstegevus võib metsas toimuda vaid eelneva kokkuleppe alusel kolmanda isiku ja maaomaniku vahel.
- 2.1.2 Jätkata ökosüsteemiteenuste kaardistamise ja rahalise hindamise ning hinnastamise mudelite välja töötamisega arengukava perioodi jooksul, teema teadvustamine ühiskonnas. Sh töötada välja ja juurutada erarahastusel toimiv kompensatsioonimehhanism.
- 2.1.3 Riik innustab metsaomanikke head metsamajandamise tava järgima
- 2.1.4 Loodushoidliku metsamajandamise suunamiseks uuendamise (sh uuenduse hooldamise) toetuse sisseviimine lageraietele alternatiivsetele raiete aladele. RaM kommentaar: uue toetusmeetme sisseviimiseks on vaja teada ka seda, kas riigil on olemas vajalik rahastus.
- 2.1.5 Ühiskonna teadlikkuse suurendamine püsimetsana majandamise võimalustest.
- 2.1.6 Uue arengukava raames tuleks metsanduslik maksu- ja toetussüsteem üle vaadata tervikliku paketina. Maksu- ja toetussüsteem peab toetama säästlikku metsa majandamist.
- 2.1.7 Riigimetsas katsetatakse innovatiivseid loodushoidlikke metsamajanduse võtteid.

2.2 Erimeelsusele jäädi:

- 2.2.1 Avalikes huvides seatud piirangud tuleks kompenseerida: tagasiulatuvalt alates piirangu kehtestamisest/kompensatsioonisumma ja -aja osas peab riik lähtuma oma võimekusest/ilma kompensatsioonita ei saa piiranguid seada/talumiskohustus ei ole piirang, mida kompenseeritakse. Erimeelsus alternatiivides.
- 2.2.2 Riik innustab metsaomanikke head metsamajandamise tava järgima (sh näiteks oma metsade sertifitseerimine, püsimeetsandus jm). Erimeelsus näidete osas.
- 2.2.3 Alles jätta toetus metsa uuendamiseks, sealhulgas noore metsa ja hoolduse toetused. Erimeelsus: väikemetsa omanikele.
- 2.2.4 Õigusaktide, millega kehtestatakse omandile piiranguid, kohustuslik lisa peab olema majandusliku mõju hindamine omanikule. Erimeelsus õigusaktide kohustusliku lisa väljajätmise osas.
- 2.2.5 Kaitstavatele metsadele seada pindalaline piirang. Uue kaitseala loomisel, selle pindala võrra olemasolevat kaitseala vähendada.

2.3 Laudkondade kokkulepitud ettepanekud, mis jäid ühiselt arutamata:

- 2.3.1 Eramaade riigile omandamise protsessi kiirendamine vastavalt riigi võimalustele.
- 2.3.2 Eraalgatuslikud fondid soetavad kaitsealuseid maid.
- 2.3.3 Üle vaadata mida kompenseeritakse, rohkem diferentseerida ja hinnata ajas toimuvaid muutusi.
- 2.3.4 Piirangud peavad olema funktsionaalsed, koheselt ja mõistlikul kujul hüvitatud.
- 2.3.5 Tuleb lubada looduskaitsealuste maade vahetamine
- 2.3.6 Riik võimaldab looduskaitsealuste maade tagasiostu ja selle eest saadud kompensatsiooni mitte maksustada juhul, kui selle summa eest ostetakse metsamaad
- 2.3.7 Analüüsida ja vajadusel muuta olemasolevate metsandustoetuste ja kompensatsioonimehhanismide süsteemi toimimist ning vajadusel seda muuta
- 2.3.8 Analüüsida olemasoleva piirangute kompenseerimise süsteemi toimimist ning vajadusel seda muuta.
- 2.3.9 Tuleb hinnata Eesti metsa ökosüsteemiteenuste pakkumist tervikuna (sh õhk ja vesi) pikemas perspektiivis, näiteks 20 aasta perspektiivis.

2.4 Laudkondade erimeelsused (ühiselt arutamata):

- 2.4.1 Erimeelsus kaitstavate metsade ülempiiri seadmise osas (ei peaks ülempiiri seadma).
- 2.4.2 Riik peab tegelema sellega, et ka need liigid, kelle seisundi ja kaitsmise vajaduse osas pole piisavalt infot, saaks kaitse alla võetud.
- 2.4.3 Kaaluda looduskaitsealuste piirangute kehtestamisel rahaliste vahendite olemasolu riigieelarves.
- 2.4.4 Piirangud tuleb vastavusse viia kaitstava liigi olukorraga hetkel. Selgitada, kas kaitstav objekt (territoorium, elupaik) on veel alles või pole enam ohustatud, vajab teistsugust või enam ei vaja üldse kaitset.
- 2.4.5 Lageraie järgne uuendamine peaks igal juhul olema toetatud ja soositud. Erimeelsus: ei pea olema toetatud.
- 2.4.6 Ühiskondliku teadlikkuse suurendamine, kuidas kvaliteet [lül]puitu kasvatada, töödelda ja vääridada. See võimaldab läbi püsimeetsana majandamise suunata loodushoidlikku metsade majandamist. Erimeelsus: ei ole selge kvaliteetpuidu definitsioon.